

Sprawa C-539/19

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

Data wpływu:

15 lipca 2019 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Landgericht München I (Niemcy)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

4 czerwca 2019 r.

Strona skarżąca:

Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände
– Verbraucherzentrale Bundesverband e.V.

Strona pozwana:

Telefonica Germany GmbH & Co.OHG

Landgericht München I (I sąd okręgowy w Monachium, Niemcy)

[...]

W sprawie

Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände, [...] –
Verbraucherzentrale Bundesverband e.V. (federalny związek centrali oraz
stowarzyszeń konsumenckich, zwany dalej „Bundesverband”)-, [...] 10969 Berlin

- strona skarżąca -

[...]

przeciwko

Telefonica Germany GmbH & Co. OHG, [...] 80992 München (Monachium)

- stronie pozwanej -

[...]

w przedmiocie roszczenia **[Or. 2]**

Landgericht München I (I sąd okręgowy w Monachium) wydaje

[...] w dniu 4 czerwca 2019 r. [...] następujące

postanowienie:

- I. Postępowanie zostaje zawieszono zgodnie z § 148 ZPO (kodeksu postępowania cywilnego, Niemcy).
- II. Do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej zgodnie z art. 267 TFUE kieruje się następujące pytanie prejudycjalne dotyczące wykładni art. 6a i art. 6e ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 531/2012 z dnia 13 czerwca 2012 r. w sprawie roamingu w publicznych sieciach łączności ruchomej wewnątrz Unii:

Czy art. 6a i art. 6e ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 531/2012 należy interpretować w ten sposób, że dostawcy usług łączności ruchomej z dniem 15 czerwca 2017 r. muszą w sposób automatyczny przełączyć wszystkich klientów na taryfę regulowaną zgodnie z art. 6a rozporządzenia (UE) nr 531/2012, niezależnie od tego, czy klienci ci dotychczas posiadali taryfę regulowaną, czy też specjalną, tak zwaną alternatywną taryfę roamingową?
[Or. 3]

Uzasadnienie:

- I. Strona skarżąca podnosi wobec strony pozwanej w świetle przepisów o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji roszczenia o zaniechanie z tytułu domniemanych naruszeń przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 531/2012 z dnia 13 czerwca 2012 r. w sprawie roamingu w publicznych sieciach łączności ruchomej wewnątrz Unii (zwanego dalej „rozporządzeniem w sprawie roamingu”).
 1. Strona skarżąca jest organizacją parasolową zrzeszającą wszystkie 16 centrali konsumenckich oraz 25 innych organizacji konsumenckich i społecznych w Niemczech. Zgodnie z § 2 jej statutu celem strony skarżącej jest reprezentowanie interesów konsumentów, w szczególności w drodze zwalczania naruszeń Gesetz gegen unlauteren Wettbewerb (ustawy przeciwko nieuczciwej konkurencji, Niemcy) oraz Unterlassungsklagegesetz (ustawy o skardze o zaniechanie, Niemcy) w związku z innymi ustawami dotyczącymi ochrony konsumentów poprzez podejmowanie odpowiednich działań.

2. Strona pozwana jest dostawcą usług telekomunikacyjnych. Oferuje konsumentom między innymi zawieranie umów o świadczenie usług łączności ruchomej.
3. Na swojej stronie internetowej www.o2online.de strona pozwana opublikowała informacje o taryfie roamingowej regulowanej. Pod nagłówkiem „Informacje ogólne” strona pozwana wyjaśnia:

„Wszyscy klienci O2 mogą od dnia 22 maja 2017 r. przejść na unijną taryfę roamingową regulowaną poprzez wysłanie wiadomości SMS. W tym celu wyślij, proszę, wiadomość SMS z hasłem »TAK« na numer 65544. Zostaniesz wówczas automatycznie przełączony na taryfę regulowaną. Po skutecznym przełączeniu otrzymasz wiadomość SMS z potwierdzeniem”. [...]
[Or. 4]

Pod nagłówkiem „*Jak otrzymać unijną taryfę roamingową regulowaną?*” strona pozwana pisze ponadto [...]:

„Co do zasady możesz w dowolnym momencie w bardzo prosty sposób przejść na unijną taryfę roamingową regulowaną przy użyciu aplikacji O2. Wszyscy klienci O2 mogą ponadto od dnia 22 maja 2017 r. przejść na unijną taryfę roamingową regulowaną, wysyłając wiadomość SMS. W tym celu wyślij, proszę, wiadomość SMS z hasłem »TAK« na numer 65544. Zostaniesz wówczas automatycznie przełączony na taryfę regulowaną. Po skutecznym przełączeniu otrzymasz wiadomość SMS z potwierdzeniem.

Jeżeli już dzisiaj korzystasz z unijnej taryfy roamingowej regulowanej (zwanej też »Roaming Basic« lub »Weltzonenpack« i »Mobiles Internet Ausland«), zostaniesz przełączony do dnia 15 czerwca 2017 r., nie musząc nic w tym celu robić. Twoja obecna taryfa roamingowa regulowana zostanie wówczas automatycznie przekształcona w nową unijną taryfę roamingową regulowaną, w związku z czym od dnia 15 czerwca 2017 r. krajowe warunki Twojej taryfy (w zakresie rozmów, wiadomości SMS i danych) będą obowiązywać również w pozostałych państwach członkowskich Unii Europejskiej”.

4. Strona skarżąca uważa, że strona pozwana narusza art. 6a i art. 6e ust. 3 rozporządzenia w sprawie roamingu poprzez swoją praktykę biznesową, polegającą na uzależnieniu przełączenia obecnych klientów, którzy przed dniem 15 czerwca 2017 r. posiadali alternatywną taryfę roamingową, na taryfę roamingową regulowaną od aktywnego zainicjowania tego przełączenia przez konsumentów poprzez wysłanie wiadomości SMS lub przy użyciu aplikacji O2.

Zdaniem strony skarżącej zgodnie z art. 6e ust. 3 akapit drugi rozporządzenia w sprawie roamingu należy w sposób automatyczny zaoferować konsumentom nowe warunki w momencie wejścia w życie odpowiedniej regulacji, a więc w dniu 15 czerwca 2017 r. Nie wolno żądać od konsumentów, aby aktywnie zmienili taryfę w celu skorzystania z „Roam-Like-At-Home”. Strona pozwana jest zobowiązana w sposób automatyczny zmienić taryfę roamingową na [Or. 5] „Roam-Like-At-Home”, niezależnie od tego, czy konsumenci wybrali wcześniej specjalną taryfę roamingową, czy też nie. W rzeczywistości strona pozwana przewiduje tymczasem, że konsumenci będą korzystać z zalet taryfy roamingowej regulowanej wyłącznie w sytuacji, kiedy złożą stronie pozwanej odrębne oświadczenie. Tym samym strona pozwana narusza art. 6e ust. 3 rozporządzenia w sprawie roamingu.

Strona skarżąca żąda więc, aby [...] nakazać stronie pozwanej – pod groźbą ustawowych kar porządkowych – zaniechanie uzależniania korzystania przez konsumentów z obowiązującej od dnia 15 czerwca 2017 r. taryfy roamingowej regulowanej (Roam-Like-At-Home) na podstawie obowiązujących umów o świadczenie usług łączności ruchomej (z wyjątkiem konsumentów objętych taryfami „Roaming Basic”, „Weltzonenpack” lub „Mobiles Internet Ausland”) w ramach praktyk biznesowych w Internecie od tego, czy konsumenci złożą stronie pozwanej odpowiednie oświadczenie (w szczególności wysła wiadomość SMS z hasłem „TAK” na numer 65544 lub dokonają zmiany przy użyciu aplikacji O2).

5. Strona pozwana sprzeciwia się temu i podnosi, że w ramach stosowania rozporządzenia w sprawie roamingu należy rozróżnić dwa rodzaje taryf roamingowych – taryfy roamingowe regulowane i alternatywne taryfy roamingowe. Taryfy regulowane to taryfy standardowe, w przypadku których co do zasady nie wolno pobierać dodatkowych opłat w stosunku do krajowej taryfy detalicznej. Obok taryf regulowanych dostawcy usług łączności ruchomej mogą nadal oferować alternatywne taryfy roamingowe, przewidujące warunki odmienne od krajowej taryfy detalicznej. Bezsporne jest to, że rozporządzenie w sprawie roamingu wymaga, aby wobec klientów, którzy już przed dniem 15 czerwca 2017 r. korzystali z taryfy roamingowej regulowanej, w sposób automatyczny stosować taryfę „Roam-Like-At-Home”. Obowiązek automatycznej zmiany taryfy zgodnie z art. 6e ust. 3 rozporządzenia w sprawie roamingu [Or. 6] nie ma jednak zastosowania do klientów, którzy w dniu 15 czerwca 2017 r. korzystali z taryfy alternatywnej.
- II. Podniesione pytanie dotyczy wykładni wtórnego prawa wspólnotowego. Wyjaśnienie tej kwestii jest istotne dla wydania rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie, ponieważ uwzględnienie żądania powództwa [...] zależy od

interpretacji art. 6a i art. 6e ust. 3 rozporządzenia w sprawie roamingu, które reguluje zniesienie dodatkowych opłat z tytułu detalicznych usług roamingu. Ponieważ strona pozwana dotychczas nie przełączyła wszystkich klientów, którzy w dniu 15 czerwca 2017 r. posiadali taryfę alternatywną, na taryfę „Roam-Like-At-Home”, domniemane naruszenie wciąż się utrzymuje. Rozwiązania problemu nie przyniósł na przykład upływ terminu przewidzianego na 15 czerwca 2017 r.

1. Stronie skarżącej przysługuje [...] podniesione roszczenie o zaniechanie, jeżeli art. 6a i art. 6e ust. 3 rozporządzenia w sprawie roamingu wymagają automatycznej zmiany umów na taryfę regulowaną „Roam-Like-At-Home” w rozumieniu art. 6a rozporządzenia w sprawie roamingu nie tylko w przypadku klientów, którzy w dniu 15 czerwca 2017 r. posiadali już taryfę regulowaną, lecz również w przypadku klientów, którzy we wskazanym terminie byli objęci specjalną, tak zwaną alternatywną taryfą roamingową.
2. Sądy wyższej instancji – o ile wiadomo – nie rozstrzygnęły jeszcze kwestii tego, czy automatyczne przełączenie na taryfę regulowaną zgodnie z art. 6a rozporządzenia w sprawie roamingu dotyczy wyłącznie umów klientów, którzy dotychczas posiadali taryfę regulowaną, czy też art. 6e ust. 3 rozporządzenia w sprawie roamingu wymaga automatycznej zmiany umów również tych klientów, którzy byli objęci specjalną, tak zwaną alternatywną taryfą roamingową. Brak jest też w tej kwestii opinii w doktrynie. Istnieją natomiast rozbieżne stanowiska z jednej strony Komisji Europejskiej, a z drugiej strony rządu federalnego Republiki Federalnej Niemiec oraz Bundesnetzagentur (federalnej agencji do spraw sieci, Niemcy) jako krajowego organu regulacyjnego w rozumieniu art. 16 rozporządzenia w sprawie roamingu. **[Or. 7]**
 - a) Komisja Europejska na stronie internetowej Unii Europejskiej wyjaśnia w rubryce „Roaming po cenach usług krajowych (Roam like at Home): najczęściej zadawane pytania”, co następuje: [...]

„9. Wybrałem już konkretny plan taryfowy obejmujący usługi w roamingu (na przykład: ponoszę nieco wyższe opłaty za usługi roamingowe niż te regulowane przez UE, ale mam za to bardzo korzystne stawki za usługi roamingowe w USA i Kanadzie, dokąd często podróżuję). Czy mogę zachować swój plan po 15 czerwca 2017 r.?”

Tak. Twój operator skontaktuje się z Tobą przed 15 czerwca 2017 r. z zapytaniem, czy chcesz zachować swój obecny plan taryfowy. Jeśli potwierdzisz, nadal będziesz mógł z niego korzystać. Jeżeli nie udzielisz odpowiedzi lub przekazesz

odpowieź negatywną, będziesz automatycznie podlegał nowym przepisom o roamingu po cenach usług krajowych”.

Przedstawiciel strony skarżącej przyłącza się do stanowiska Komisji i wyjaśnia w ramach uzupełnienia, że w świetle brzmienia art. 6e ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 531/2012 taryfy regulowane określone w art. 6a i 6b należy stosować do „wszystkich obecnych i nowych klientów korzystających z roamingu”, i to „w sposób automatyczny”. Nie dokonuje się zatem żadnego rozróżnienia między tymi „obecnymi” klientami, którzy przed dniem 15 czerwca 2017 r. korzystali z taryfy regulowanej, a tymi, którzy przed dniem 15 czerwca 2017 r. korzystali z taryfy alternatywnej. Wykładnia ta jest też zgodna z sensem i celem rozporządzenia. Zgodnie z założeniem prawodawcy konsumenci powinni co do zasady korzystać z taryfy roamingowej regulowanej. Tylko jeśli aktywnie decydują się na taryfę alternatywną, należy uwzględnić taką taryfę [Or. 8]. Fakt, że konsumenci zdecydowali się na taryfę alternatywną w momencie, w którym taryfa regulowana była jeszcze wyraźnie mniej atrakcyjna, nie pozwala wyciągnąć wniosku, że po namyśle dzisiaj również podjęliby taką decyzję.

- b) Natomiast rząd federalny w dniu 22 sierpnia 2017 r. udzielił następującej odpowiedzi na pytanie:

„Dostawcy usług łączności ruchomej muszą w sposób automatyczny przełączyć wszystkich klientów, którzy posiadają taryfę regulowaną (uprzednio eurotaryfę), na taryfę regulowaną RLAH (Roam like at home). Klientów objętych taryfami alternatywnymi należy poinformować o tym, że od dnia 15 czerwca 2017 r. obowiązują taryfy regulowane RLAH, a nieodpłatna zmiana taryfy alternatywnej na taryfę regulowaną RLAH jest możliwa w dowolnym momencie w terminie jednego dnia” [...].

Również Bundesnetzagentur (federalna agencja do spraw sieci) udziela na swojej stronie internetowej następującej odpowiedzi na pytanie „Czy moja umowa w dniu 15 czerwca 2017 r. zostanie automatycznie zmieniona na taryfę Roam- Like-At-Home?”:

„Zależy to od tego, czy zdecydowali się Państwo na taryfę alternatywną, czy też korzystają z taryfy regulowanej. Jeżeli korzystają Państwo z taryfy alternatywnej, dostawca usług łączności ruchomej informuje Państwa o uruchomieniu RLAH i zaletach związanych z tą taryfą. Mogą Państwo w dowolnym momencie nieodpłatnie (ponownie) przejść na taryfę roamingową regulowaną”.

Pogląd rządu federalnego i Bundesnetzagentur (federalnej agencji do spraw sieci) podziela strona pozwana, która uważa, że już z samej wykładni literalnej i systemowej art. 6e [Or. 9] ust. 3 rozporządzenia w sprawie roamingu wynika, że obowiązek automatycznej zmiany istniejących umów dotyczy wyłącznie taryf regulowanych, nie zaś alternatywnych. Przeciwno istnieniu obowiązku automatycznej zmiany taryf alternatywnych przemawiają również sens i cel regulacji. W wypadku alternatywnych taryf roamingowych często obowiązują warunki, które klient świadomie wybrał, kierując się swoim indywidualnym zachowaniem użytkownika, i które w porównaniu z taryfą roamingową regulowaną są dla niego korzystne (na przykład dlatego, że często korzysta z usług w określonych krajach i dostosował do tego swoją taryfę roamingową). Jeżeli strona pozwana w sposób automatyczny zmieniałaby indywidualizowane, alternatywne taryfy roamingowe na taryfę roamingową regulowaną, pozbawiałaby klienta tych wybranych przez niego samodzielnie korzyści bez jego zgody. Stanowiłoby to więc ingerencję w przysługującą klientowi swobodę umów na jego niekorzyść. Klienci strony pozwanej objęci taryfami alternatywnymi mogą jednak zmienić taryfę na taryfę regulowaną w dowolnym momencie w terminie jednego dnia roboczego. Strona pozwana przypomina im też o tej możliwości, jak przewidziano w art. 14 ust. 3 rozporządzenia w sprawie roamingu. O tym, że prawodawca chciał nadać art. 6e ust. 3 rozporządzenia w sprawie roamingu w odniesieniu do taryf alternatywnych charakter klauzuli opt-in, nie zmuszając dostawców usług łączności ruchomej do automatycznej zmiany taryfy, świadczy ponadto nowy art. 5a tego samego rozporządzenia, dodany w grudniu 2018 r. Nowy przepis wprowadza między innymi limity cen za „regulowane usługi łączności wewnętrznej”, które dotyczą taryf regulowanych, nie zaś taryf alternatywnych. Nowy art. 5a ust. 3 wymaga, aby dostawcy usług łączności ruchomej w sposób automatyczny zmieniali taryfę obecnemu klientowi objętemu taryfą alternatywną na taryfę regulowaną, jeżeli taryfa alternatywna przekracza limit, a klient nie poinformuje, że chce zachować taryfę alternatywną. Artykuł 5a ust. 3 zawiera więc klauzulę opt-out. Jeżeli intencją prawodawcy byłoby zobowiązanie [Or. 10] dostawców usług łączności ruchomej do automatycznej zmiany taryfy w przypadku obecnych klientów objętych taryfami alternatywnymi również w art. 6e ust. 3, także w tym miejscu przewidziałby klauzulę opt-out.

III. Rozstrzygnięcie w sprawie tego, jaki pogląd powinno się przyjąć, należy do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, w związku z czym konieczne jest wystąpienie z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym. [...]